

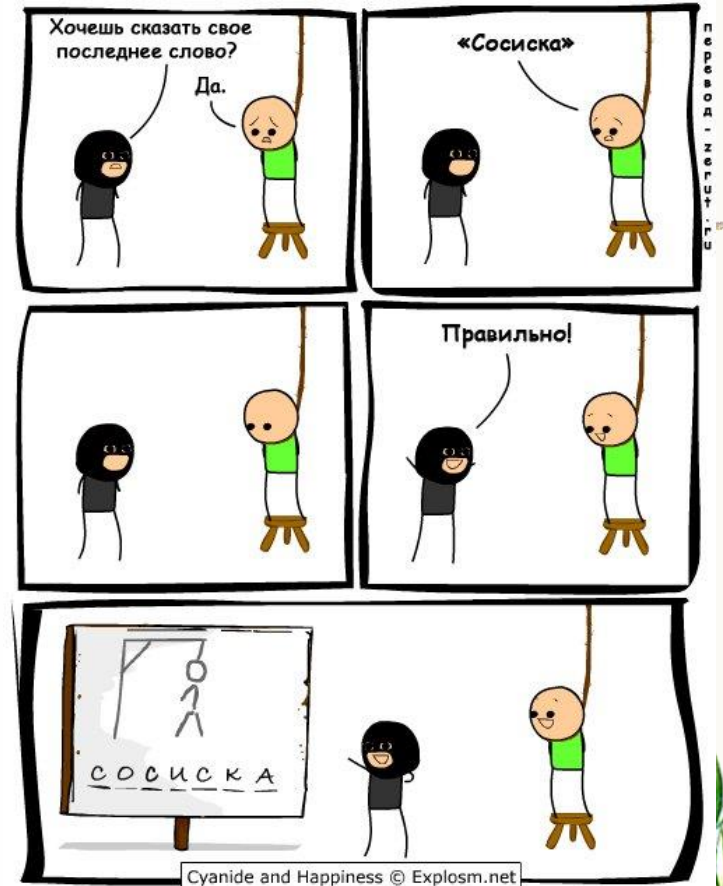
“Lesstofferaar”

Inzetten van
woordvormikels als
woordraadstrategie

Josien Boetje, josienboetje@gmail.com
i.s.m. Emile Frijns (Russisch)

Inhoud

1. Raadstrategieën
2. Uitgelichte strategie: morfologische strategie
3. Voorbeeld: Russisch en Arabisch
4. Vertalen naar eigen lespraktijk

Beperkte woordenschat

Raadstrategieën

Vocabulaire strategieën

ERK

A2: “Woorden raden uit context in korte teksten uit alledaagse en concrete onderwerpen”

B1: “Kan de betekenis van zo nu en dan voorkomende onbekende woorden afleiden uit de context”

”

Welke raadstrategieën gebruik je zelf - onderwijs je?

<http://padlet.com/josienboetje/vdemo>

Woordbegripstrategieën

1. Context
2. Transparantie
3. Woordenboek
4. Omgaan onbekende woorden (95%-strategie)

1.

Het vriest. Rijd voorzichtig!
Door de *voerel* zijn de wegen
erg glad

3.

Voor mijn verjaardag heb ik een *kolnert* gekregen. Daar ben ik heel blij mee!

Is de context altijd “pregnant” genoeg?

Meer context kan de verkeerd geraden betekenis bijstellen

Dit is echter niet altijd het geval

Verkeerde associatie kan blijven hangen

Transparantie

Intertaaltransparantie

Maand, mois, month, Monat

Garandeert geen directe herkenning

‘Valse vrienden’-deceptieve transparantie’

Also (Engels): Ook
Also (Duits): Dus

Transparantie via woordvorming

Herkennen van afgeleide woorden
door kennis pre- en suffixen

Pregnante context bevestigt begrip

Opzoekstrategieën

A2: “Kan gebruikmaken van tweetalige woordenboeken om woordbegrip te controleren, indien toegestaan.”

B2: “Kan van minder frequente woorden en uitdrukkingen de betekenis controleren door gebruik te maken van websites, (online) fora en eentalige woordenboeken”

Zeker van betekenis

Tijdrovend

Niet altijd nodig voor begrip

Omgaan met onbekenden

Voordelen

Tijdsbesparing door woorden over te slaan

Niet nodig om alle woorden te kennen.

Vorbereiden op werkelijkheid: in reële situatie ken je ook niet alle woorden.

Nadelen

Pas op: 98% dekking nodig voor tekstbegrip (*LTM 103*)

LIn gaan hierdoor wellicht te snel door een tekst / te veel

er slaan

Zwakheden

- Context niet altijd pregnant (Haynes, 1984)
- Moedertaal interfereert negatief door ‘valse vrienden’ (Haynes, 1984)
- Leerders integreren foutieve betekenissen (Haynes, 1984)
- Door gebrek aan succes leidt de techniek tot demotivatie (Haynes, 1984)
- De retentie is zeer gering (Mondria, 1996)

”

Suggesties voor lespraktijk

**Aandacht richten
op transparante
woorden**

**Werkvormen met
onbekende woorden**

Zorg voor dekking 95%
Raadopdrachten met
raadcontrole
Selecteren voor
integratie

**Gerichte woorden-
schatuitbreiding**

blijf belangrijkste factor
tekstbegrip
Systematisch herhalen

Morfologische strategie

Wat is dat?

- Leerling inzicht geven in de *opbouw* van woorden
- Toepassen prefixen, infixen en suffixen
 - a) bij lezen
 - b) bij verwerven vocabulaire

Woorden als bouwwerk:

NL: reiz-iger ['reizen' + suffix]

EN: travel-ler ['reizen' + suffix]

IT: viaggia-tore ['reizen' + suffix]

RU: пут-ник / poet-nik ['weg' + suffix]

TU: yol-cu ['weg' + suffix]

AR: مسافر / musafir ['reizen' + pre- en infix]

GE: მო-გზა-ური / mo-gza-uri ['weg' + circumfix]

“(...) more than 60% of the new words that readers encounter have relatively transparent morphological structure—that is, they can be broken down into parts”

(p. 279).Nagy, Anderson, Schommer, Scott, and Stallman (1989)

”

Figure 5.4. Twenty Most Frequent Prefixes

<i>Prefix</i>	<i>Words with the Prefix</i>
un-	782
re-	401
in-, im-, ir-, il- (= “not”)	313
dis-	216
en-, em-	132
non-	126
in-, im- (= “in,” “into”)	105
over- (= “too much”)	98
mis-	83
sub-	80
pre-	79
inter-	77
fore-	76
de-	71
trans-	47
super-	43
semi-	39
anti-	33
mid-	33
under-	25
total	2,859

Note. Adapted from “Teaching Elementary Students to Use Word-Bit Clues,” by T.G. White, J. Sowell, and A. Yanagihara, 1989, *The Reading Teacher*, 42.

“As can be seen, these 20 prefixes are used in nearly 3,000 words. Learning them thus provides students with a tremendous resource.”

Graves, M. (2006). *The Vocabulary Book: Learning & Instruction*, Teachers College Press, p. 104.

Studenten die instructie kregen met deze morfologische aanpak:

- waren beter in staat onbekende woorden te interpreteren
- konden op lange termijn makkelijker de betekenis van woorden raden (in vergelijking met leerlingen die ahv woordenlijsten leerden)

(Baumann, J. et al., 2003)

Waarom **juist** deze aanpak?

→ **Meervoudig toepasbaar!**

a. *Raadstrategie*

b. *Vocabulaire-verwervingstrategie*

“It will enable students to more than double the number of words they learn.” (Anderson, Nagy, 1994)

Hoe meer vocabulaire, hoe hoger de dekking in een tekst, hoe hoger de kans op correct raden van betekenis onbekend woord!

→ **Maakt woordenboekgebruik eenvoudiger**

Daarnaast is deze aanpak *productief* inzetbaar: laat leerlingen met de verschillende woordelementen nieuwe woorden maken.

→ dit zou zelfs ingezet kunnen worden bij wijze van coping-mechanisme

Aanpak

Stap 1: Geef een reeks voorbeelden van bekende, met “-ixen” samengestelde woorden. Laat leerlingen hier *zelf* conclusies uit trekken.

Voorbeeld Graves (2006):

Teacher: If Tom were asked to rewrite a test, what must he do?

Students: He has to take it over. He has to take it again.

Teacher: That’s correct. Using your understanding of the word rewrite, what is the meaning of the prefix re-?

Students: Again. A second time. Over again.

→ **Leerlingen worden zo *bewust* van het feit dat deze “-ixen” ook een betekenis hebben!**

Aanpak

Stap 2: Laat de leerling oefenen met zinnen waarin *onbekende* woorden met “-ixen” staan. Laat de leerlingen zelf de betekenis afleiden.

→ Hier is het ook zinnig om leerlingen ‘families’ van -ixen te maken (Baumann, J. et al., 2007)

Stap 3: Formuleer morfologische strategie

→ Na behandelen van deze stappen kan begonnen worden met *integratie*.

→ confrontatie met onbekende woorden in teksten

→ aanbieden als hulpmiddel bij nieuwe vocabulaire door docent (“in deze les gaan we nieuwe woorden leren. Wat zou je kunnen doen om deze makkelijker te onthouden?”)

Voorbeeld eigen praktijk:

Situatie: examentraining, leerling heeft net geleerd wat Russisch prefix o- betekent (nl: 'situatiewisseling in toekomst waardoor handeling uit ww plaats zal vinden').

Leraar: OK, ik snap dat dat prefix redelijk ingewikkeld is, dus hier een ander voorbeeld. Misschien wel handig als je met je vrienden over Game of Thrones wil praten. Het woord is обезглавит [a.bez.gla.vitʲ]. *schrijft op* Wat voor soort woord is dit?

Leerling: Een werkwoord.

Leraar: En welke stukjes uit dit woord herken je al?

Leerling: Nou, eerst de "o". Dat had die lange betekenis.

Leraar: En daarna?

Leerling: "Bez"

Leraar: En dat betekent...?

Leerling: "Zonder"

Leraar: Inderdaad! Dan houden we "Glavit" over. We weten dat "it" het eind van een werkwoord aanduidt, dus welk woordt herken je in "glav"?

Leerling: *denkt na* "Glavnyj"... "Golova"! Hoofd!

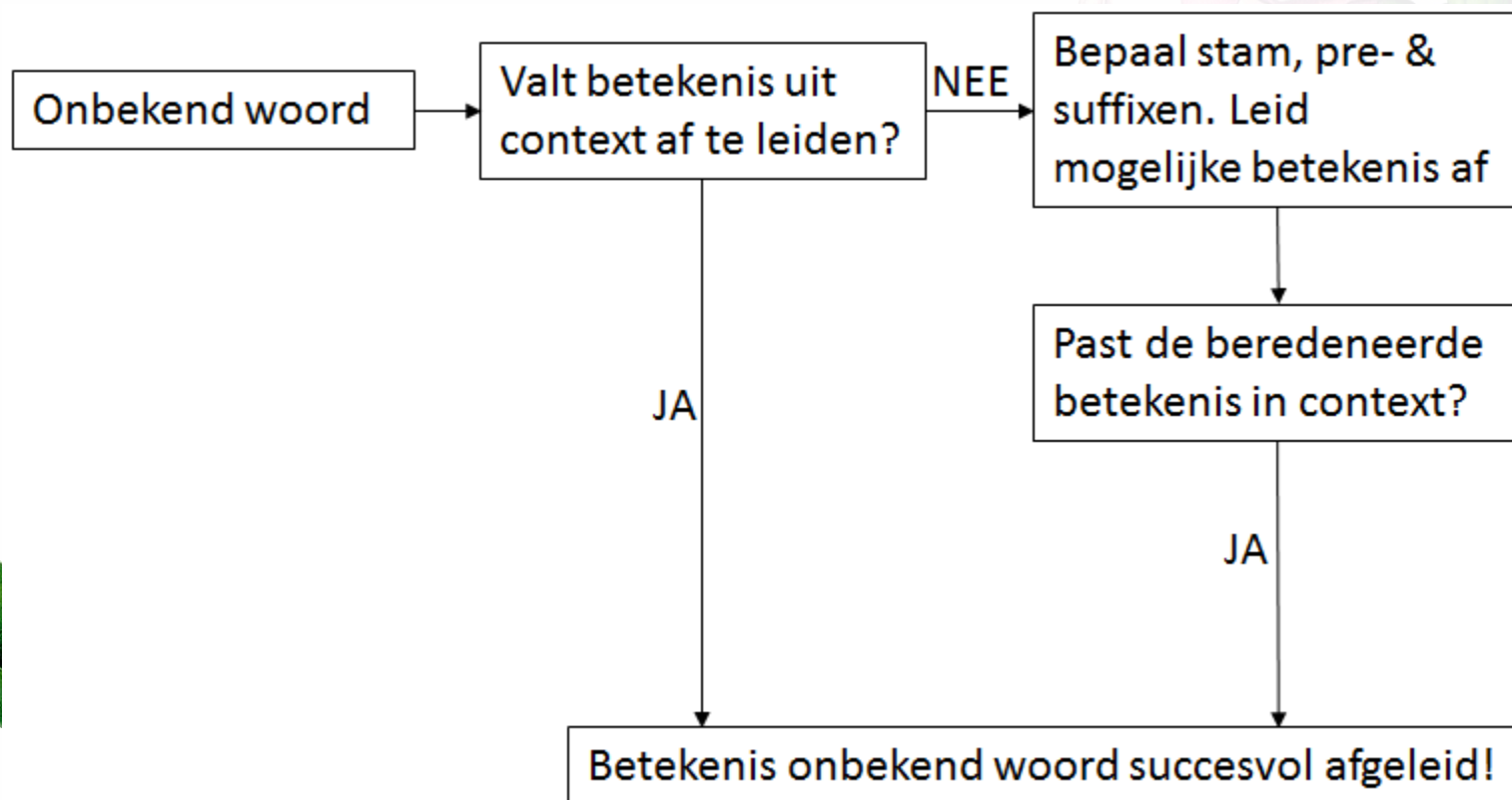
Leraar: Helemaal correct! Dus wat zou het hele woord kunnen betekenen?

Leerling: ... geen hoofd... er is een situatiewisseling... dus nu wel nog een hoofd... uhhh... "Onthoofden"?

Leraar: Jij gaat door voor de magnetron!

Toepassing als woordraadstrategie

Vrij naar Baumann et al., 2007

Yallah!
Давай!

Russisch

Arabisch

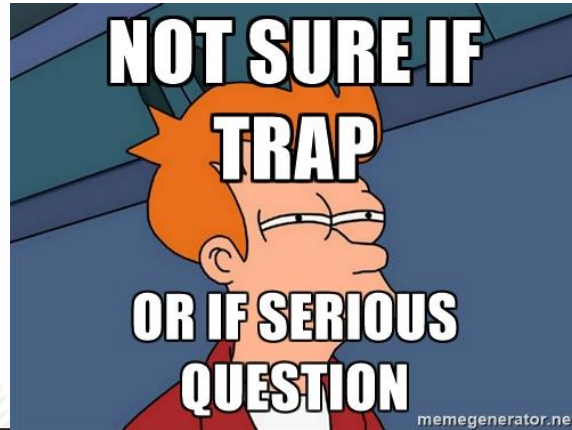

Hoe zou je dit in je
eigen vak kunnen
integreren?

شكرا
Спасибо

أَسْئَلَةٌ؟
Есть вопросы?

Literatuur

- Baumann, J., et al. (2007) “‘Bumping Into Spicy, Tasty Words that Catch Your Tongue’, A Formative Experiment on Vocabulary Instruction”, *The Reading Teacher*, 61 (2), pp. 108-122.
- Baumann, J., et al. (2003) “Vocabulary Tricks: Effects of Instruction in Morphology and Context on Fifth-Grade Students’ Ability to Derive and Infer Word Meanings”, *American Educational Research Journal*, 40, 2, pp. 447-494.
- Decoo, W. “Raadvaardigheid bij Lezen”, *LTM* 3, 2016
- Deng, Q. and Trainin, G., "The Effect of Morphological Strategies Training for English Language Learners" (2014). Faculty Publications: Department of Teaching, Learning and Teacher Education. Paper 169. Via <http://digitalcommons.unl.edu/teachlearnfacpub/169>
- Graves, M. (2006). *The Vocabulary Book: Learning & Instruction*, Teachers College Press.
- Nagy, W. E., Diakidoy, I. N., & Anderson, R. C. (1993). “The acquisition of morphology: Learning the contribution of suffixes to the meanings of derivatives”. *Journal of Reading Behavior* 25: 155–170
- Nation, I. S. P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tyler, A., & Nagy, W. (1989). “The acquisition of English derivational morphology.” *Journal of Memory and Language* 28: 649-667. Ward, J., & Chuenjundaeng, J. (2009). Suffix knowledge: Acquisition and applications. *System* 37: 461-469.
-
-